CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN AMBIENTAL DE GALICIA

GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE AGRICULTURA, ALIMENTACIÓN Y MEDIO AMBIENTE

Fundación Biodiversidad

NO SEU LUGAR

Campaña de prevención e control das especies exóticas invasoras nas Reservas de Biosfera de Galicia

(co apoio da Fundación Biodiversidad, do Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente)

Reserva da Biosfera Río Eo, Oscos e Terras de Burón

XUNTA DE GALICIA

UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Concello de Oleiros

RESERVAS DE BIOSFERA DE GALICIA

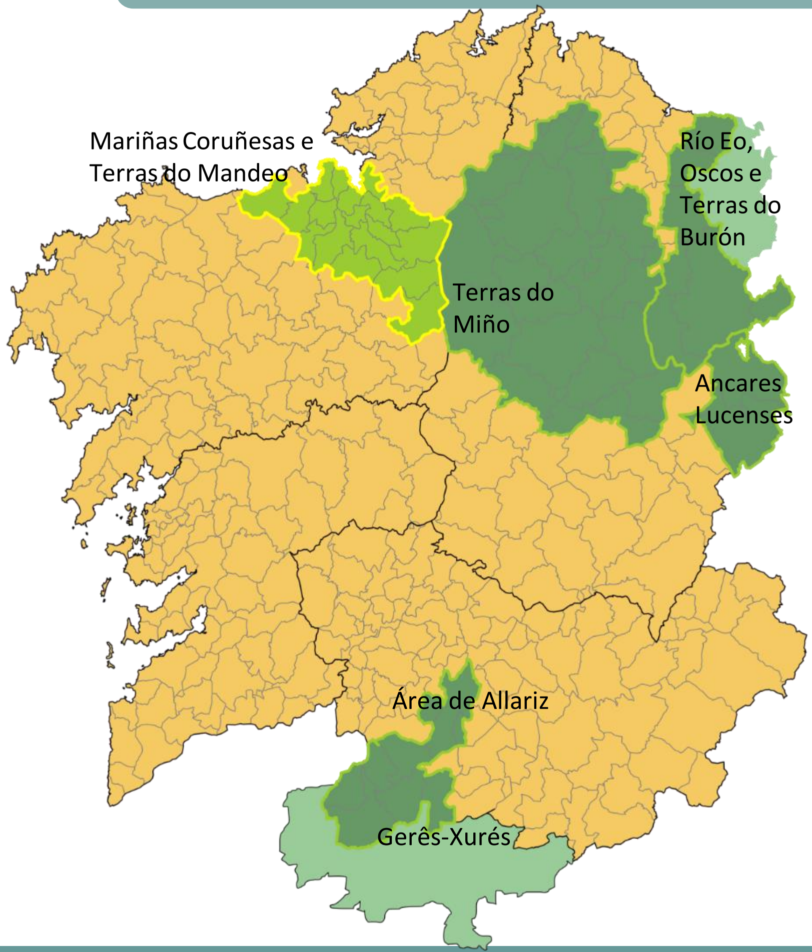

Galicia: 6 Reservas de Biosfera

Rede Galega de Reservas de Biosfera

OBXECTIVO DA CAMPAÑA

Rede Galega de Reservas de Biosfera

- Contribuir á conservación da biodiversidade mediante unha campaña de formación e sensibilización para a prevención e control das especies exóticas invasoras nas Reservas da Biosfera de Galicia

PRESENTACIÓN DA CAMPAÑA

ACTIVIDADES DA CAMPAÑA

WORKSHOP COS XESTORES DAS RESERVAS DA BIOSFERA DE GALICIA PARA A IDENTIFICACIÓN E DIAGNOSE

- Identificación das principais especies invasoras en cada unha das Reservas de Biosfera
- Diagnose da situación actual en cada Reserva
- Elaboración dunha guía e recompilación, mediante fichas, das especies exóticas invasoras presentes no territorio, acompañadas dunhas recomendacións de actuación para prever si é posible, a súa expansión ou mitigar os seus efectos

ACTIVIDADES DA CAMPAÑA

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN AMBIENTAL DE GALICIA

TERRAS DO MIÑO LUGO
RESERVA DA BIOSFERA

Co apoio:
GOBIERNO DE ESPAÑA · MINISTERIO DE AGRICULTURA, ALIMENTACIÓN Y MEDIO AMBIENTE · Fundación Biodiversidad

RELACIÓN DAS PRINCIPAIS ESPECIES EXÓTICAS INVASORAS NO TERRITORIO DA RESERVA DE BIOSFERA

NOME ESPECIE	NOME COMÚN	GRADO DE AMEAZA (LEVE, MEDIO, ALTO) * De ser posible indicar extensión afectada	ZONAS AFECTADAS (ZONA NÚCLEO, TAMPÓN, TRANSICIÓN)	CATALOGADO OU NON (Catálogo Español de Especies Exóticas Invasoras 2013)	Especie Autóctona ameazada (directa ou indirectamente)
Micropterus salmoides	Perca Americana	MEDIO	NÚCLEO	SI	Perturba o zooplancto. Alta predación de peixes autóctonos (especialmente de ciprínidos), anfibios.
Neovison vison	Visón americano	ALTO	NÚCLEO, TAMPÓN, TRANSICIÓN	SI	Afecta directamente por predación ás aves, anfibios e réptiles. No resto de España afecta directamente ao Visón europeo (*Mustela lutreola*) desprazándoo.
Procambarus clarkii	Cangrexo americano		NÚCLEO	SI	Predación sobre anfibios e larvas de peixes. Alteración das condicións edáficas e vexetación de fondos e ribeiras de ríos e encoros. Afecta directamente ao Cangrexo de río europeo (*Austropotamobius pallipes*) pola

DA
TENSIÓN
E DIVULGACIÓN
GALICIA

XUNTA DE GALICIA
Reserva da Biosfera Río Eo, Oscos e Terras de Burón

Co apoio:
GOBIERNO DE ESPAÑA · MINISTERIO DE AGRICULTURA, ALIMENTACIÓN Y MEDIO AMBIENTE · Fundación Biodiversidad

RELACIÓN DAS PRINCIPAIS ESPECIES EXÓTICAS INVASORAS NO TERRITORIO DA RESERVA DE BIOSFERA

E	NOME COMÚN	GRADO DE AMEAZA (LEVE, MEDIO, ALTO) * De ser posible indicar extensión afectada	ZONAS AFECTADAS (ZONA NÚCLEO, TAMPÓN, TRANSICIÓN)	CATALOGADO OU NON (Catálogo Español de Especies Exóticas Invasoras 2013)	Especie Autóctona ameazada (directa ou indirectamente)
as	Ostra rizada	MEDIO		NON	Despraza bivalvos autóctonos
	Cisne vulgar/cisne blanco		NÚCLEO	NON	Moi territoriais, expulsan aves autóctonas. Sobrepastorean un área podendo chegar a eliminar plantas dun ecosistema
tus	Non consta (cirripedo)		NÚCLEO	NON	Presenta unha elevada fecundidade e ciclo de vida corto, competindo coas especies

GUÍA

MIMOSA

Acacia dealbata

Orixe: Sueste de Australia, dende Nova Gales do Sur ata Victoria, e Tasmania.

Descrición:

Árbore perennifolia, de cortiza lisa ou algo gretada de cor grisácea con amplas ramificacións xa dende a base. Presenta follas compostas, de cor verde azulada o prateada. Flores hermafroditas, pentámeras de cor amarela intensa. O Froito é un legume comprimido, recto ou un pouco curvo, aplanado, de cor azulada, cunha ducia de sementes.

Distribución en Galicia:

Distribúese por toda Galicia, con maior presenza nas zonas térmicas, a costa de Pontevedra ou os vales de Ourense. É tamén moi frecuente na Guarda e nos arredores de Santiago de Compostela. En Ourense atópase nas marxes do río Sil, Limia e outros vales fluviais.

Hábitat:

Aparece tanto en solos alterados polo home e espidos como en zonas de bosque. Pode crecer sobre solos pouco profundos e tolera un certo grao de humidade, fortes ventos e xeadas.

Reservas da biosfera:

Encontrase principalmente nas reservas da biosfera de Geres-Xures, dos Ancares Lucenses, da Área de Allariz, das Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo e na do Río Eo, Oscos e Terras de Burón .

Danos que produce:

Esta especie presenta unha gran capacidade de invasión, ocupa grandes zonas desprazando a outras especies. Presenta unha gran capacidade alelopática, dificultando a xerminación de outras especies ao emitir diferentes tipos de sustancias. É capaz de xerminar moi facilmente despois de un incendio, o que favorece a súa rápida expansión.

Medidas de control:

Control mecánico: mediante o emprego de tractores, a rozadura por cadea ou o arranque, non obstante o uso de maquinara pesada provoca unha perturbación no medio, polo que é mellor restrinxir o seu uso. A pesar de todo este tipo de control non é unha medida moi eficaz debido a gran capacidade de reabrollamento que presenta a mimosa pola xermolación de bancos de sementes.

Control químico: As medidas de control químico son moi variadas e dependen do tamaño da árbore. Pode ser pulverizando a base da planta en crecemento, cortar o tronco das árbores e aplicar herbicidas e tamén aplicar herbicidas ao solo nas proximidades do tronco para eliminar pequenas plántulas.

Control biolóxico: pódense usar as larvas do Melanterius acaciae, que ao alimentarse das sementes da mimosa reduce o número das mesmas. Tamén a través de avespas ou fungos que forman bugallos nas flores facendo que acaben secando.

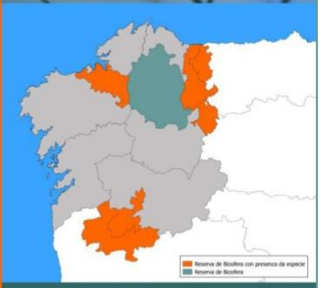

ACTIVIDADES DA CAMPAÑA

PROGRAMA DE PARTICIPACIÓN AMBIENTAL NOS CENTROS EDUCATIVOS DAS RESERVAS DE BIOSFERA DE GALICIA

- Identificación de centros piloto e profesorado potencialmente implicado nos territorios das Reservas de Biosfera de Galicia
- Taller cos alumnos/as dos centros educativos
- Guía de Recursos para o profesorado

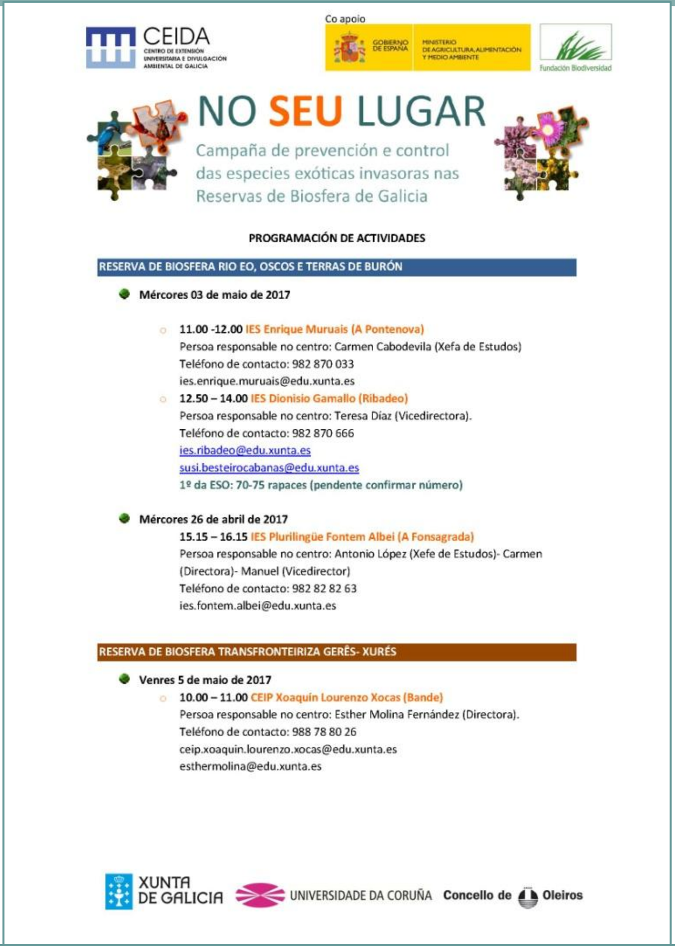
CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN AMBIENTAL DE GALICIA

Co apoio
GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE AGRICULTURA, ALIMENTACIÓN Y MEDIO AMBIENTE
Fundación Biodiversidad

NO SEU LUGAR
Campaña de prevención e control das especies exóticas invasoras nas Reservas de Biosfera de Galicia

PROGRAMACIÓN DE ACTIVIDADES

RESERVA DE BIOSFERA RIO EO, OSCOS E TERRAS DE BURÓN

- **Mércores 03 de maio de 2017**
  - **11.00 -12.00** IES Enrique Muruais (A Pontenova)
    Persoa responsable no centro: Carmen Cabodevila (Xefa de Estudos)
    Teléfono de contacto: 982 870 033
    ies.enrique.muruais@edu.xunta.es
  - **12.50 – 14.00** IES Dionisio Gamallo (Ribadeo)
    Persoa responsable no centro: Teresa Díaz (Vicedirectora).
    Teléfono de contacto: 982 870 666
    ies.ribadeo@edu.xunta.es
    susi.besteirocabanas@edu.xunta.es
    1º da ESO: 70-75 rapaces (pendente confirmar número)
- **Mércores 26 de abril de 2017**
  15.15 – 16.15 IES Plurilingüe Fontem Albei (A Fonsagrada)
  Persoa responsable no centro: Antonio López (Xefe de Estudos)- Carmen (Directora)- Manuel (Vicedirector)
  Teléfono de contacto: 982 82 82 63
  ies.fontem.albei@edu.xunta.es

RESERVA DE BIOSFERA TRANSFRONTEIRIZA GERÊS- XURÉS

- **Venres 5 de maio de 2017**
  - **10.00 – 11.00** CEIP Xoaquín Lourenzo Xocas (Bande)
    Persoa responsable no centro: Esther Molina Fernández (Directora).
    Teléfono de contacto: 988 78 80 26
    ceip.xoaquin.lourenzo.xocas@edu.xunta.es
    esthermolina@edu.xunta.es

XUNTA DE GALICIA   UNIVERSIDADE DA CORUÑA   Concello de Oleiros

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN AMBIENTAL DE GALICIA

GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE AGRICULTURA, ALIMENTACIÓN Y MEDIO AMBIENTE

Fundación Biodiversidad

Hoxe imos a falar das especies exóticas invasoras

NO **SEU** LUGAR

Campaña de prevención e control das especies exóticas invasoras nas Reservas de Biosfera de Galicia

XUNTA DE GALICIA
UNIVERSIDADE DA CORUÑA
Concello de Oleiros

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN AMBIENTAL DE GALICIA

GOBIERNO DE ESPAÑA

MINISTERIO DE AGRICULTURA, ALIMENTACIÓN Y MEDIO AMBIENTE

Fundación Biodiversidad

ACTIVIDADES DA CAMPAÑA

20 Centros Educativos

750 escolares

XUNTA DE GALICIA

UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Concello de Oleiros

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN AMBIENTAL DE GALICIA

GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE AGRICULTURA, ALIMENTACIÓN Y MEDIO AMBIENTE

Fundación Biodiversidad

ACTIVIDADES DA CAMPAÑA

Guía de Recursos para o profesorado

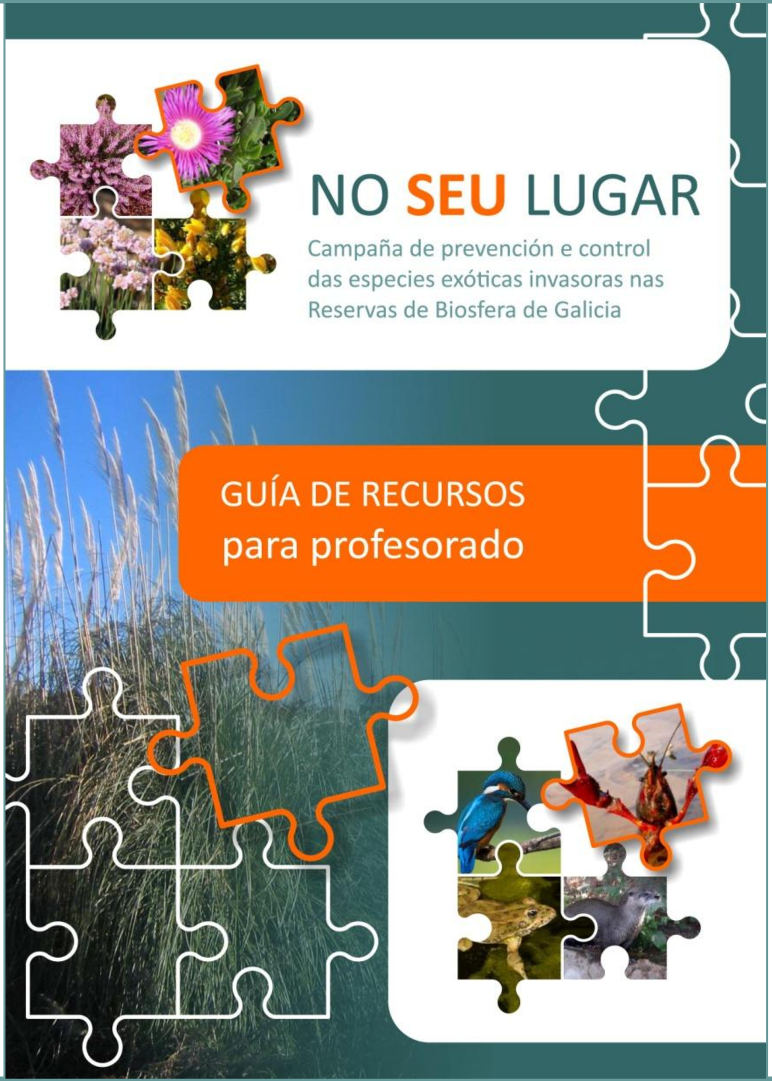

XUNTA DE GALICIA
UNIVERSIDADE DA CORUÑA
Concello de Oleiros

ACTIVIDADES DA CAMPAÑA

4 xornadas de voluntariado

150 participantes

PROGRAMA DE PARTICIPACIÓN AMBIENTAL NOS TERRITORIOS DAS RESERVAS DE BIOSFERA GALEGAS

- ❑ DÍA DO VOLUNTARIADO

ACTIVIDADES DA CAMPAÑA

SEMINARIO FORMATIVO
ESPECIES EXÓTICAS INVASORAS
SITUACIÓN E PROPOSTAS DE MITIGACIÓN
26 outubro 2017 / Castelo de Santa Cruz (Oleiros)

PRAZAS LIMITADAS

OBXECTIVOS

- Aumentar o grado de coñecemento sobre a problemática das especies exóticas invasoras.
- Presentar exemplos de boas prácticas que permitan prever a súa expansión ou mitigar as súas consecuencias.
- Dar a coñecer ao público en xeral o papel de prevención que pode desempeñar adoptando comportamentos responsables.

DIRIXIDO A

Responsables políticos, persoal técnico ou equipos xestores dos Concellos das Reservas da Biosfera de Galicia e doutros concellos interesados; persoal investigador das universidades; entidades de custodia do territorio; organizacións e asociacións ambientalistas; público xeral interesado.

PROGRAMA

10.00 h. Inauguración

10.30 h. *Especies invasoras en Galicia: orixe, mecanismos de expansión e situación legal*. D. Pablo Ramil-Rego. Botánico, Director do IBADER, USC.

11.00 h. *Especies invasoras en illas: un problema a escala mundial.* Dna. Lucía Latorre Piñeiro. Doutora en Bioloxía pola Universidade de Santiago de Compostela.

11.30 h. Descanso

12.00 h. *Flora invasora en Galicia*. D. Jaime Fagúndez Díaz, Profesor de Botánica, Universidade da Coruña.

12.30 h. *Invertebrados invasores en Galicia*. D. Adolfo Cordero Rivera. Profesor de Ecoloxía Evolutiva, Universidade de Vigo.

13.00 h. *Peces invasores en Galicia*. D. Jesus Latas Zavala. Dirección Xeral do Patrimonio Natural Lugo, Xunta de Galicia.

16.30 h. *Aves invasoras en Galicia*. D. Jesús Domínguez Conde. Profesor de Zooloxía, Universidade de Santiago de Compostela.

17.00 h. *Mamíferos invasores en Galicia.* D. Rafael Romero Suances. Doutor en Ecoloxía. Consultor Ambiental.

17.30 h. *Control de especies invasoras no Parque Nacional Marítimo-Terrestre das Illas Atlánticas de Galicia*. D. José Antonio Fernández Bouzas. Director-Conservador do PNMT das Illas Atlánticas.

www.ceida.org - formacion@ceida.org - 981 630 618

Organiza
CEIDA
XUNTA DE GALICIA
UNIVERSIDADE DA CORUÑA
Concello de Oleiros
Co apoio de

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN AMBIENTAL DE GALICIA

GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE AGRICULTURA, ALIMENTACIÓN Y MEDIO AMBIENTE

Fundación Biodiversidad

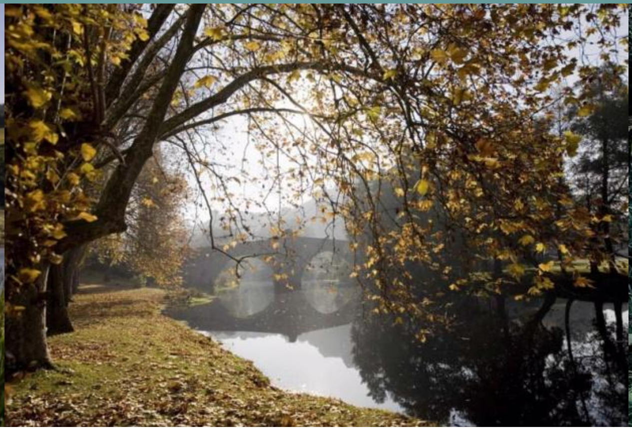

Moitas grazas

www.ceida.org
ceida@ceida.org

XUNTA DE GALICIA
UNIVERSIDADE DA CORUÑA
Concello de Oleiros